

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobkyně: **M. G.,**
zastoupená Mgr. Markétou Tylečkovou, advokátkou,
sídlem 736 01 Havířov, Svornosti 86/2

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2019 č. j. MPSV-2019/226242-923, ve věci poskytnutí dávky státní sociální podpory - rodičovský příspěvek

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2019 č. j. MPSV-2019/226242-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 3 146 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně Mgr. Markéty Tylečkové.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 9. 2019 č. j. 776811/19/KA, kterým bylo rozhodnuto poskytnout žalobkyni rodičovský příspěvek ve výši 10 332 Kč měsíčně od 13. 2. 2019. Podle § 30 odst. 1 a 2, odst. 3 písm. b), § 30b, § 31 a 49 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Žalobkyně namítala, že prvostupňový správní orgán s ní jednal osobně, ačkoliv od doby podání odvolání proti jeho rozhodnutí 17. 6. 2019 byla právně zastoupena. Jejího zástupce nikdy nevyrozuměl, ani mu nedoručoval rozhodnutí. Žalovaný tuto vadu neodstranil. Dále žalobkyně namítala, že žalovaný uvedl, že ve věci nebylo možno aplikovat ust. § 53 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře, protože ve své žádosti z května 2019 označila datum, od kterého požaduje novou výši dávky datem 13. 2. 2019. Žalobkyně zdůraznila, že toto však učinila k výzvě prvoinstančního orgánu, resp. de facto k výzvě žalovaného, což vyplývalo z jeho rozhodnutí z 5. 8. 2019. Smysl úpravy data na datum 13. 2. 2019 jí dobře nebyl znám. Z celého řízení je zřejmé a muselo být zřejmé i žalovanému, že má zájem o nápravu dávky za celé období, po které jí byl rodičovský příspěvek vyplácen, neboť výplata dávky byla v jejím případě zatížena chybou již od samého počátku – konkrétně nesprávným doporučením prvostupňového orgánu při podání prvotní žádosti o přiznání rodičovského příspěvku, které bylo založeno na nesprávném výkladu zákona a pojmu dítě v „těže“ rodině. Pokud tedy žalovaný posuzoval obsah jejího podání z května 2019 pouze prostřednictvím § 52 zákona o státní sociální podpoře a nikoliv i dle § 53 odst. 1 písm. a) zákona, považuje jeho rozhodnutí za nesprávné.
2. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Obsáhle shrnul průběh správního řízení a setrval na svém názoru, že úřad práce postupoval v souladu se zákonem o státní sociální podpoře. Uvedl, že žalobkyně podala žádost o dávku dne 13. 5. 2019, tudíž nárok na výplatu dávky vznikl nejdříve 3 měsíce před podáním žádosti, tj. 13. 2. 2019. Od tohoto dne úřad práce žalobkyni dávku přiznal a vyplatil. Konstatoval rovněž, že v době, kdy žalobkyně podala původní žádost o rodičovský příspěvek, tj. 5. 1. 2017 s nárokem od 9. 12. 2016, v žádosti zvolila částku 3 800 Kč měsíčně. Volba výše rodičovského příspěvku je součástí žádosti o přiznání této dávky a jako taková je plně k dispozici žadatele. Úřad práce žádosti vyhověl v plném rozsahu, když oznámením ze dne 16. 1. 2017 dávku přiznal ve výši 3 800 Kč ode dne 9. 12. 2016, proto nelze konstatovat, že dávka byla přiznána v nesprávné výši. Poznamenal, že rozsudek Nejvyššího správního soudu, na který žalobkyně odkazuje, je ze dne 16. 5. 2017, byl tedy vydán po přiznání nároku na dávku. Nelze tedy konstatovat, že úřad práce postupoval v rozporu s judikaturou, která v době jeho původního rozhodování ještě nebyla známa. Dle tehdy ustáleného výkladu ust. § 30 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře náležela částka 220 000 Kč v souvislosti s péčí o totéž dítě v rodině jen jednou bez ohledu na to, kolik osob o dítě pečovalo. Rodičovský příspěvek na základě této žádosti náležel žalobkyni do dne 31. 1. 2019 včetně, kdy byla na dávce vyplacena celková částka 220 000 Kč, a to v součtu oběma oprávněným osobám. Žalovaný dále uvedl, že ze spisové dokumentace je zřejmé, že i další žádosti žalobkyně ze dne 13. 5. 2019, bylo po zrušení původního rozhodnutí žalované vyhověno v plném rozsahu, když byla přiznána v jí zvolené výši 10 332 Kč měsíčně od 13. 2. 2019 a náležela do 31. 3. 2019, kdy nezletilá dovršila 4 let věku dítěte. Z uvedeného tedy dle žalovaného vyplývá, že ust. § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře nelze v daném případě aplikovat. Žalovaný rovněž uvedl, že písemností ze dne 23. 11. 2017 úřad práce

žalobkyni informoval, že k datu 1. 1. 2018 nabude účinnosti druhá část novelizace zákona o státní sociální podpoře provedená zákonem č. 200/2017 Sb., která se dotkne úprav v nárocích na dávku rodičovský příspěvek. Od tohoto data se ruší pevná maximální horní hranice pro měsíční volbu výše vyčerpání rodičovského příspěvku ve výši 11 500 Kč. Byla také informována o možnosti nově volit výši až do plné výše 70 % třicetinasobku denního vyměřovacího základu. Oznámením o změně výše dávky státní sociální podpory ze dne 21. 1. 2019 č. j. 79354/19/KA se žalobkyni výše rodičovského příspěvku zvýšila z 3 800 Kč na 7 200 Kč od 1. 1. 2019, neboť po odpočtu všech vyplacených částek rodičovského příspěvku od celkové částky 220 000 Kč, zbývá k vyplacení částka 7 200 Kč. Oznámením o zániku nároku na dávku ze dne 22. 2. 2019 č. j. 195576/19/KA došlo k datu 31. 1. 2019 k zániku nároku na rodičovský příspěvek. Žalobkyně proti tomuto oznámení námitku nevznesla a řízení bylo po marném uplynutí lhůty 30 dnů pravomocně ukončeno. Novou žádost o rodičovský příspěvek žalobkyně podala 13. 5. 2019. O této žádosti úřad práce naposledy rozhodl rozhodnutím ze dne 9. 9. 2019 č. j. 776811/19/KA a žalobkyni poskytl rodičovský příspěvek ve výši 10 332 Kč měsíčně od 13. 2. 2019. Jestliže oznámením o zániku na dávku ze dne 22. 2. 2019 č. j. 195576/19/KA došlo k datu 31. 1. 2019 k zániku nároku na rodičovský příspěvek a toto řízení bylo po marném uplynutí lhůty pravomocně ukončeno, nelze ust. § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře v tomto případě aplikovat. Žalobkyně využila možnost uplatnit nárok na výplatu dávky a její části 3 měsíce zpětně ode dne podání žádosti, tj. ke dni 13. 2. 2019. Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2019 č. j. 776811/19/KA úřad práce poskytl žalobkyni dávku státní sociální podpory, rodičovský příspěvek ve výši 10 332 Kč měsíčně od 13. 2. 2019. V odůvodnění rozhodnutí dále uvedl, že dávka bude vyplacena za období od 13. 2. 2019 do dne 31. 3. 2019, tj. do dne, kdy nezletilá dovršila 4 let věku. Rozsudek Nejvyššího správního soudu, na který žalobkyně odkazuje, bylo možné aplikovat až u žádosti o rodičovský příspěvek, kterou žalobkyně podala 13. 5. 2019, protože předchozí řízení bylo pravomocně ukončeno, jak plyne z popisu celé věci.

3. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
4. Ze správních spisů bylo zjištěno, že rozsudkem Okresního soudu v Karviné – pobočka Havířov ze dne 15. 11. 2016 č. j. 100 P 230/2016-81, který nabyl právní moci 9. 12. 2016, byla odňata z péče otce a svěřena do společné pěstounské péče manželů M. G. a žalobkyně nezletilá A. P., narozená X. Nezletilá dovršila 4 let věku dne 31. 3. 2019. Dne 5. 1. 2017 požádala žalobkyně o rodičovský příspěvek, v žádosti je uvedena výše částky 3 800 Kč a datum jejího přiznání od 9. 12. 2016. Přílohou žádosti bylo potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku manžela žalobkyně pana M. G. ve výši 492 Kč měsíčně. Oznámením ze dne 16. 1. 2017 č. j. 66469/17/KA přiznal úřad práce žalobkyni rodičovský příspěvek na nezletilou A. P., nar. X ve výši 3 800 Kč měsíčně od 9. 12. 2016. V oznámení žalobkyně byla poučena o právu podat písemně námitku do 30 dnů ode dne výplaty první splátky opakované měsíční dávky po jejím přiznání. Dopisem ze dne 23. 11. 2017 byla žalobkyně Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Ostravě informována, že k datu 1. 1. 2018 nabude účinnosti druhá část novelizace zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, provedená zákonem č. 200/2017 Sb., která se dotkne úprav v nárocích na dávku rodičovský příspěvek a že od

tohoto data se ruší pevná maximální horní hranice pro měsíční volbu výše čerpání rodičovského příspěvku ve výši 11 500 Kč. Žalobkyni bylo sděleno, že nově lze výši dávky volit až do plné výše 70 % třicetinasobku denního vyměřovacího základu rodiče uvedeného v potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku. Rovněž jí bylo sděleno, že pro všechny příjemce rodičovského příspěvku platí, že změnu volby výše čerpání rodičovského příspěvku podle nové právní úpravy lze provést kdykoli od 1. 1. 2018. Žádost je nutno předložit na formuláři „Volba výše rodičovského příspěvku“. Ve spise následuje oznámení o změně výše dávky státní sociální podpory ze dne 21. 1. 2019 č. j. 79354/19/KA o tom, že se žalobkyni výše rodičovského příspěvku na nezletilou A. P. zvyšuje z 3 800 Kč na 7 200 Kč měsíčně od 1. 1. 2019. Dále jí bylo sděleno, že po odpočtu všech vyplacených částek rodičovského příspěvku od celkové částky 220 000 Kč, zbývá k vyplacení částka 7 200 Kč. Žalobkyně byla poučena také o tom, že v případě nesouhlasu s postupem úřadu může podat písemně námitku do 30 dnů ode dne výplaty zbývající částky rodičovského příspěvku. Oznámením o zániku nároku dávky ze dne 22. 2. 2019 č. j. 195576/19/KA bylo žalobkyni sděleno, že z důvodu vyplacení celkové částky 220 000 Kč na dávatelce rodičovský příspěvek, sp. zn. 31-17/KA, žádost podána 5. 1. 2017 na A. P., naposledy vyplacené ve výši 7 200 Kč, nárok na dávku zaniká k 31. 1. 2019. Žalobkyně byla poučena o tom, že v případě nesouhlasu s postupem úřadu může podat písemně námitku do 30 dnů ode dne výplaty zbývající části rodičovského příspěvku.

5. Ze správního spisu se dále podává, že 13. 5. 2019 podala žalobkyně novou žádost o rodičovský příspěvek. V žádosti je požadovaná výše dávky uvedená částkou 10 000 Kč s datem jejího přiznání od 1. 5. 2019. Ve spise následuje listina označená jako vyrozumění účastníka řízení ze dne 22. 5. 2019, jíž Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ostravě sdělil žalobkyni, že jednak byly shromážděny podklady pro rozhodnutí ve věci jejího nároku na dávku – rodičovský příspěvek na období květen 2019. Současně jí bylo sděleno, že z podkladů, které má Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Karviná k dispozici bylo zjištěno, že její dítě A. P., o které pečuje, dosáhlo 31. 3. 2019 věku 4 let a zároveň byla dosažena celková částka rodičovského příspěvku, která činí 220 000 Kč. Vyrozumění bylo žalobkyni doručeno 24. 5. 2019. V písemném vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 28. 5. 2019, které bylo doručeno správnímu orgánu 29. 5. 2019, žalobkyně sdělila, že je pravdou, že po dosažení věku 4 let A. P., o kterou jako pěstounka osobně pečuje, podala žádost o výplatu rodičovského příspěvku. Tuto žádost však podala z důvodu, že do dosažení věku 4 let dítěte jí nebyla vyplacena na rodičovském příspěvku částka 220 000 Kč, ale částka nižší. Žádost tedy požádala za účelem doplacení vzniklého rozdílu. Poznamenala, že mělo být vyplaceno 220 000 Kč, fakticky bylo uhrazeno 106 400 Kč a k výplatě zbývá celkem 113 600 Kč. Podotkla také, že před podáním žádosti upozornila pracovníka úřadu, že od částky 220 000 Kč nelze odečítat výplatu rodičovského příspěvku poskytovanou osobě, která o dítě dříve pečovala v jiné rodině. Odkázala přitom na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017 ve věci sp. zn. 6 Ads 21/2017. Ve spise následuje rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 17. 6. 2019 č. j. 519342/19/KA, jímž úřad práce nepřiznal žalobkyni dávku státní sociální podpory rodičovský příspěvek od 1. 5. 2019. V odůvodnění se kromě jiného uvádí, že nezletilá A. P., nar. X dosáhla 31. 3. 2019 věku 4 let a není tak splněna zákonná podmínka nároku na rodičovský příspěvek. Úřad práce současně uvedl, že na totéž nejmladší dítě v rodině, o které žalobkyně pečuje, byla dosažena celková částka rodičovského příspěvku, která činí

220 000 Kč. Proto jí nevzniká nárok na rodičovský příspěvek a dávka se jí nepřiznala. Proti uvedenému rozhodnutí podala žalobkyně včasné odvolání prostřednictvím své zástupkyně advokátky Mgr. Markéty Tylečkové. Součástí spisu je i plná moc ze dne 1. 7. 2019, již žalobkyně zmocnila uvedenou advokátku k zastupování v předmětném řízení. Žalovaný o uvedeném odvolání rozhodl dne 1. 8. 2019 rozhodnutím č. j. MPSV-2019/160129-923 a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě č. j. 519342/19/KA zrušil a věc vrátil úřadu práce k novému projednání. Z odůvodnění uvedeného rozhodnutí se podává, že odvolací správní orgán poznamenal, že je sice známo, že v dané věci jde o řízení o žádosti, kdy předmětem řízení, v daném případě i počátek nároku na dávku, určuje žadatel. Avšak vzhledem ke speciální úpravě nároku na výplatu dávky a její části v zákoně o státní sociální podpoře, kdy lze tento nárok uplatnit 3 měsíce zpětně ode dne podání žádosti, dovodil, že žalobkyně měla být ze strany prvoinstančního orgánu v rámci principu dobré správy o této možnosti poučena. Ze spisové dokumentace však toto nevyplývá. Odvolací správní orgán poukázal na to, že při podání žádosti nebyl sepsán protokol, není zde žádný doklad prokazující dostatečné poučení žalobkyně ze strany prvoinstančního orgánu. V rámci takového poučení měla být žalobkyně vyzvána k doplnění žádosti, resp. k opravě data uplatnění nároku, když ke dni podání žádosti mohla nárok na dávku uplatnit již od 13. 2. 2019, tj. v době, kdy nezletilá ještě nedovršila 4 let věku. Odvolací orgán správnímu orgánu I. stupně dále vytkl, že nerespektoval rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 21/2017-23, na který odkazuje žalobkyně v odvolání, na jehož základě žalobkyni náležel rodičovský příspěvek do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle však do 4 let věku nejmladšího dítěte v rodině, a že žalobkyni nepoučil o možnosti zpětného uplatnění nároku na dávku a její výplatu. Odvolací správní orgán uvedl, že vyhověl námitce žalobkyně, která v odvolání nesouhlasí se započtením částky vyplacené biologickému rodiči v souvislosti s péčí o nezletilou do celkové částky 220 000 Kč. K námitce žalobkyně, která požaduje, aby jí byla doplacena celá částka do 220 000 Kč bez ohledu na to, že nezletilá již dovršila 4 let věku, odvolací správní orgán uvedl, že nárok na dávku, její výši a výplatu je podmíněn splněním všech zákonem splněných podmínek, tzn. nevyčerpání celkové částky 220 000 Kč a současně věk dítěte do 4 let. Konstatoval, že tyto podmínky žalobkyně splňuje nejvýše do 31. 3. 2019. Po dovršení 4 let věku nezletilé již nejsou splněny všechny podmínky nároku na dávku a její výplatu. Skutečnost, že oprávněná osoba nestihne dočerpát celkovou částku do 4 let věku dítěte, dle odvolacího správního orgánu nelze zohlednit. V další fázi řízení ve spise následuje tiskopis žádosti o provedení změny dle § 44 správního řádu, v němž žalobkyně 21. 8. 2019 uvedla, že žádá o vyplacení rodičovského příspěvku dle rozhodnutí MPSV od 1. 2. 2019. Výše dle denního vyměřovacího základu je 10 332 Kč. Žádá o doplatek celé nevyčerpané částky z důvodu, že neměla možnost celou částku vyčerpat řádně ve stanoveném termínu. Uvedla, že žádala o rodičovský příspěvek do věku 4 let dítěte, a to jí byla vypočtena původní částka. Poznamenala, že pokud by bylo postupováno správně, bylo by vše řádně vyčerpáno. Následujícím rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 9. 2019 č. j. 776811/19/KA bylo rozhodnuto poskytnout žalobkyni rodičovský příspěvek ve výši 10 332 Kč měsíčně od 13. 2. 2019. V odůvodnění se uvádí, že rodičovský příspěvek jí bude vyplacen za rozhodné období od 13. 2. 2019 do 31. 3. 2019 v měsíční částce 10 332 Kč. V odůvodnění se rovněž konstatuje, že po vydání rozhodnutí MPSV ze dne 1. 8. 2019 byla žalobkyně vyzvána k opravě původního data uplatnění nároku na rodičovský příspěvek 13. 5. 2019 a datum nároku byl opraven a posunut 3 měsíce zpětně, tj. od 13. 2. 2019. Toto rozhodnutí ze dne 9. 9. 2019 bylo doručováno nikoli k rukám

zástupkyně žalobkyně advokátky Mgr. Markéty Tylečkové, nýbrž žalobkyni do vlastních rukou a doručeno bylo 12. 9. 2019. I toto rozhodnutí napadla žalobkyně včasným odvoláním podaným prostřednictvím její zástupkyně.

6. Na tomto místě krajský soud konstatuje k žalobní námitce žalobkyně, že výše uvedený nesprávný procesní postup správního orgánu, který v rozporu s § 34 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, doručoval písemnost nikoli pouze zástupkyni žalobkyně, nýbrž toliko žalobkyni osobně, je vadou řízení. Za situace, kdy žalobkyně včas reagovala, své zástupkyni předala rozhodnutí a advokátka pak podala proti rozhodnutí včasné odvolání, z jehož obsahu s ohledem na odvolací argumentaci, je zřejmé, že s obsahem rozhodnutí byla advokátka seznámena, neměla tato vada řízení za následek nezákonné rozhodnutí ve věci.
7. Ve zmíněném odvolání (které podala prostřednictvím své zástupkyně) žalobkyně namítala, že na její případ mělo být nahlíženo prostřednictvím § 53 odst. 1 zákona č. 177/1995 Sb., který umožňuje a přikazuje opravu vadného rozhodnutí až za dobu 3 let zpětně ode dne zjištění. Zdůraznila, že nové skutečnosti pro posouzení dávky nenastaly. Výplata rodičovského příspěvku byla od samotného počátku zatížena toliko nesprávným výkladem zákona ze strany správního orgánu. Z tohoto důvodu pokud v roce 2019 na tuto nesprávnost poukázala, mělo dojít k rozhodnutí o výši dávky ode dne její původní žádosti. Poukázala na to, že správní orgán ji vyzval k úpravě data podání žádosti o 3 měsíce zpětně před jejím původním podáním a v této souvislosti právě s účinností od data 13. 2. 2019 rozhodl o přiznání dávky. Zopakovala rovněž svou předchozí argumentaci o tom, že správní orgán zastává nesprávný výklad pojmů „dítě v téže rodině“, který je v rozporu s judikaturou. Toto odvolání žalobkyně ještě doplnila podáním doručeným správnímu orgánu 27. 9. 2019, v němž dodala, že měla zájem, aby jí byl rodičovský příspěvek vyplácen do 4 let věku dítěte. Uvedla, že správní orgán jí výši měsíční dávky spočítal a podle této rady doplnila údaje do své žádosti. Měsíční dávka jí byla vyplácena částkou nižší, protože toto měsíční plnění bylo na dobu do 4 let věku dítěte počítáno nikoliv ve vztahu k celkové částce 220 000 Kč, ale ve vztahu k částce odpovídající rozdílu mezi částkou 220 000 Kč a částkou již vyplacenou na rodičovském příspěvku jinému příjemci (osobě, která o dítě pečovala dříve). Konkrétní výpočet měsíční dávky byl tedy od počátku chybný z důvodu chybné rady správního orgánu. Tato chybná rada spočívala v tom, že správní orgán měl jiný názor, než jak bylo vyloženo rozhodnutím NSS ze dne 16. 5. 2017 č. j. 6 Ads 21/2017-23, resp. sčítal až do částky 220 000 Kč veškerá plnění poskytnutá osobám pečujícím o totéž dítě (byť v jiné rodině). O uvedeném odvolání rozhodl žalovaný nyní žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 12. 11. 2019 č. j. MPSV-2019/226242-923, kterým odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 9. 2019 č. j. 776811/19/KA potvrdil. Rozhodnutí žalovaného bylo doručeno zástupkyni žalobkyně advokátce Mgr. Tylečkové dne 15. 11. 2019.
8. Podle ust. § 30 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění do 31. 12. 2019, rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, má nárok na rodičovský příspěvek nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte, a to nejdéle do doby, kdy byla na rodičovském příspěvku vyplacena z důvodu péče o totéž nejmladší dítě v rodině celková částka 220 000 Kč, není-li dále stanoveno jinak. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou dvě či více dětí narozených současně, má tento rodič nárok na 1,5 násobek částky 220 000 Kč.

9. Podle ust. § 53 odst. 1 písm. a) téhož zákona, dávka neprávem přiznaná v nižší částce, než v jaké náleží, se přizná nebo zvýší, a to ode dne, od něhož dávka nebo její zvýšení náleží, nejvýše však 3 roky nazpět ode dne, kdy to orgán rozhodující o dávkách zjistil, nebo ode dne, kdy o zvýšení dávky nebo o přiznání dávky oprávněná osoba požádala.
10. Podle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád), správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.
11. Podle ust. § 4 odst. 1 a odst. 2 správního řádu, veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc. Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
12. Podle ust. § 4 odst. 4 správního řádu, správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.
13. V obecné rovině krajský soud jednak předesílá, že v sociální oblasti platí obecná poučovací povinnost vyplývající ze správního řádu (viz citované ust. § 4 odst. 2 správního řádu). Poučovací povinnost je odrazem ústavně zaručeného práva na právní pomoc obsaženého v článku 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který říká, že každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Poučovací povinnost je též projevem zásady, že veřejná správa je službou veřejnosti (citované ust. § 4 odst. 1 správního řádu). Obecná poučovací povinnost je ale v sociální oblasti doplněna také o povinnost poskytnout informace o hmotném právu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 1 As 51/2010). Širší poučovací povinnost o hmotném právu v sociálním zabezpečení, tj. o podmínkách poskytnutí sociálních dávek, zdůrazňuje ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud (viz rozsudky NSS č. j. 4 Ads 54/2006-68, č. j. 6 Ads 80/2007-44). V rozsudku č. j. 4 Ads 53/2006-68 Nejvyšší správní soud kromě jiného uvedl, že poučovací povinnost správních orgánů je také jedním z důležitých principů dobré správy, je proto třeba věnovat jí náležitou pozornost, přičemž každý správní orgán musí v souvislosti s každým svým úkonem poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
14. Krajský soud dále předně zdůrazňuje, že není pochyb o tom, že žalobkyně měla mít nárok na rodičovský příspěvek v plné výši 220 000 Kč. V tomto směru krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 21/2017, z něhož plyne, že žalovaný zastával nesprávný výklad ust. § 31 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře o tom, že pokud se rodina dítěte změní (např. od rodičů dítě přejde do péče pěstounů), považuje se celková částka 220 000 Kč za částku společně sdílenou oběma pečujícími osobami, jak z první, tak z druhé rodiny. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že omezující podmínku celkové částky 220 000 Kč je nutné vykládat v souladu s účelem rodičovského příspěvku a úmyslem zákonodárce, tedy tak, že nárok na rodičovský příspěvek vzniká pečující osobě v nové rodině bez ohledu na způsob čerpání pečující osobou v rodině předchozí. Poukázal také na to, že tento závěr podporuje též dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu,

který již v minulosti judikoval, že rodičovský příspěvek je nárokem pečujícího rodiče, nikoliv nárokem dítěte, o něž rodič pečuje. Z obsahu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný si je vědom toho, že s ohledem na uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu, jím dříve zastávaný výklad ust. § 31 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře (jak výše uvedeno), ztratil svou oporu. V posuzovaném případě tedy nešlo o judikaturní odklon, ale o situaci, kdy žalovaný sám nesprávným výkladem použité právní normy zavedl vlastní rozhodovací praxi, která byla shledána Nejvyšším správním soudem jako nezákonná. Soud rovněž zastává názor, že nesprávný výklad ust. § 31 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře správními orgány se pak odrazil v postupu správního orgánu v posuzované věci žalobkyně, konkrétně pak v tom, že se jí buď nedostalo žádného poučení ve věci jejího nároku anebo byla nesprávně poučována. To vedlo pak k tomu, jaké údaje uvedla v původní žádosti o rodičovský příspěvek v roce 2017 a v žádosti ze dne 13. 2. 2019. Je třeba zdůraznit, že žalobkyně nikdy nebyla informována správním orgánem o tom, že jím zastávaný výklad ust. § 31 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře byl shledán nezákonným a nikdy nebyla poučena o tom, že má nárok na rodičovský příspěvek v plné výši 220 000 Kč. Uvedená pochybení správních orgánů nemohou jít žalobkyni k tíži a nemůže být poškozena proto, že v roce 2017, resp. 2019 postupovala dle nesprávného poučení správního orgánu o tom, že má na rodičovský příspěvek nárok pouze do výše rozdílu částky 220 000 Kč a dosud vyčerpané částky dříve pečujícím rodičem. Krajský soud zastává názor, že úředník by se měl snažit podávat přesné informace takovým způsobem, aby jednak nikoho neuvedl v omyl a aby jej nepoškodil, jak se stalo fakticky v případě žalobkyně. Výše uvedené úvahy pak vedly soud k závěru, že bylo namístě aplikovat ust. § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, neboť žalobkyně o rodičovský příspěvek požádala již v roce 2017 a žalovanému muselo být zřejmé, že žádostí z května 2019 má zájem o nápravu celé věci tak, aby se jí dostalo na rodičovském příspěvku částky, na kterou má dle zákona nárok. Závěry žalovaného, jak jsou vyjádřeny na straně 4 napadeného rozhodnutí v odstavci třetím o tom, že si žalobkyně sama zvolila v žádosti výši částky rodičovského příspěvku a že nijak rozhodnutí správních orgánů nerozporovala, je výrazem formalistického přístupu, a to právě při zdůraznění výše uvedených pochybení správních orgánů, které žalobkyni řádně a správně nepoučovaly a nedodržely principy dobré správy.

15. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, v němž je správní orgán vázán právními závěry soudu.
16. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni, která měla ve věci zcela úspěch na nákladech řízení částku 3 146 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně. Náklady řízení sestávají z nákladů za právní zastoupení žalobkyně, a to z odměny za 2 úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 7, § 9 odst. 2, § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, dvou režijních paušálů po 300 Kč k uvedeným dvěma úkonům právní služby dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky. K odměně a náhradám ve výši 2 600 Kč bylo nutno připočíst i 21 % DPH ve výši 546 Kč, neboť zástupkyně žalobkyně doložila, že je plátkyní této daně.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 30. 06. 2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně